

MÔI TRƯỜNG TỰ NHIÊN VÀ SỬ DỤNG HÓA CHẤT AN TOÀN

Bà con nông dân thường làm việc trong môi trường nóng và ẩm. Để đảm bảo an toàn và sức khỏe trong lao động, bà con nên hạn chế tiếp xúc với nắng nóng. Có rất nhiều biện pháp để tự bảo vệ cơ thể. Ngoài ra hiện nay bà con chúng ta sử dụng khá nhiều các loại hoá chất nông nghiệp nên có nguy cơ xấu về sức khỏe và môi trường. Nguy cơ này còn trực tiếp tác hại đến cả người tiêu dùng khi sử dụng các loại nông sản. Chương này giúp bà con chú ý nhiều đến những phương thức sử dụng hoá chất an toàn bao gồm việc phổ biến thông tin, ghi nhãn thuốc, cất giữ thuốc cũng như phương thức tiêu hủy những vỏ thuốc đã qua sử dụng.

ĐIỂM KIỂM ĐỊNH SỐ 21

Tăng cường thông gió tự nhiên để làm thoáng không khí trong nhà.

LỢI ÍCH CHO BÀ CON NÔNG DÂN.

Khí trời luôn đem lại cho chúng ta sức khỏe qua luồng gió tươi mát. Thông gió tốt trong nhà sẽ cuốn đi bớt hơi nóng và không khí ô nhiễm, tù hãm. Làm việc trong môi trường nóng bức, thiếu khí lưu thông sẽ chóng mệt, năng suất lao động thấp và thường phạm sai lầm.

Bà con nông dân thường phải làm việc trong nhà để phân loại, đóng gói nông sản hoặc sửa chữa nông cụ. Ngoài ra các thành viên trong gia đình bà con còn bỏ khá nhiều thời gian để nấu bếp, ăn nghỉ và học hành. Việc tăng cường khí lưu thông trong nhà luôn được đặt ra trừ khi thời tiết quá lạnh. Không khí bị tù hãm không được lưu thông rất có hại cho sức khỏe, đặc biệt là đối với người già và trẻ em.

LÀM THẾ NÀO ĐỂ CẢI TIẾN

1- Sắp xếp chỗ làm việc, nơi dùng cơm, bếp núc ở nơi có thông khí tốt, đặc biệt khi trời nóng bức. Tránh bố trí chỗ làm việc ở góc nhà, nơi chật hẹp và có chứa nhiều vật dụng.

2- Tranh thủ mở cửa sổ, nới rộng cửa hoặc gỡ bỏ những chướng ngại gây cản trở gió lưu thông.

3- Thiết kế thêm những mắt cáo, lỗ thông khí để dễ lưu thông khí nóng.

4- Nếu có điều kiện, tăng cường thêm quạt trần, quạt bàn để tạo thông khí tốt trong nhà.

BIỆN PHÁP THỨC ĐẨY SỰ HỢP TÁC

Thăm nơi làm việc và gia đình của bà con xóm giềng. Tìm hiểu xem họ tận dụng thông khí tự nhiên như thế nào. Học tập một vài điển hình tốt nơi họ. Cùng nhau trao đổi kinh nghiệm và cải thiện khí hậu bên trong nhà.

MỘT VÀI GỢI Ý

✍ Dời hoặc cô lập những nguồn nhiệt như bếp, lò nung, hoặc máy móc phát nhiệt.

✍ Thiết kế thêm trần nhà để tránh bụi và ngăn nhiệt tạo cho sự thông khí tự nhiên thêm hiệu quả trong điều kiện thời tiết nóng nực.

ĐIỀU CẦN GHI NHỚ

Tận dụng tối đa thông khí tự nhiên, đặc biệt trong mùa nắng nóng, sẽ đẩy lùi được khí nóng và khí ô nhiễm.

*Khí trời thoáng mát trong lành
Cho ta sức khỏe, cần tranh thủ tìm
Mở cửa sổ, thông khí thêm
Lao động hiệu quả, ấm êm cửa nhà.*

Hình 88 – Mở cửa sổ, cửa ra vào, gỡ bỏ những chướng ngại gây cản trở lưu thông không khí.

Hình 67 – Chọn vị trí làm việc ở nơi thoáng mát và rộng rãi nhất trong nhà. Bàn làm việc được kê gần cửa sổ.

ĐIỂM KIỂM ĐỊNH SỐ 22

Sơn tường bằng màu sáng và tận dụng ánh sáng tự nhiên để tăng sáng nơi làm việc.

LỢI ÍCH CHO BÀ CON NÔNG DÂN.

Ánh sáng mặt trời là nguồn chiếu sáng tốt và không mất tiền. Tận dụng được ánh sáng mặt trời sẽ tiết kiệm bớt được nguồn điện cho gia đình. Nơi làm việc được chiếu sáng tốt sẽ hỗ trợ thêm cho công việc, hạn chế tối đa nhầm lẫn và tai nạn. Ngoài ra ánh sáng mặt trời có tác dụng tốt trong việc loại trừ ẩm mốc, mối mọt trong nhà.

Chọn màu sáng cho tường và trần nhà rất quan trọng. Tường và trần nhà có màu sáng làm tăng độ phản chiếu ánh sáng, giúp bà con tiết kiệm được đèn thấp sáng. Màu sáng còn tạo môi trường làm việc có hiệu quả, thoải mái và ít sai sót.

LÀM THẾ NÀO ĐỂ CẢI TIẾN

1- Mở rộng toàn bộ các cửa sổ và cửa ra vào để đón ánh sáng. Lau chùi cửa kính hoặc gỡ bỏ những vật cản gây hạn chế ánh sáng.

2- Xác định xem chỗ làm việc hoặc bếp núc có cần thêm nhiều ánh sáng không. Nếu cần thiết, dời đến nơi có nhiều nguồn sáng nhất.

3- Nới rộng cửa hoặc mở thêm nhiều cửa phía trên cao để lấy thêm ánh sáng thiên nhiên.

4- Dùng những tấm nhựa sáng hoặc tấm nilon phủ trên mái nhà hoặc cánh én để có thêm nhiều nguồn sáng tự nhiên.

5- Chọn những vật dụng màu sáng để sơn, quét vôi hoặc trang trí tường và trần. Có thể dùng những giấy lịch cũ hoặc bao phân cũ màu trắng đã tẩy rửa sạch sẽ và dán sát vào tường, trần nhà. Nếu có điều kiện hơn, hằng năm nên quét lại một lớp vôi trắng bên trong nhà.

BIỆN PHÁP THÚC ĐẨY SỰ HỢP TÁC

Thăm hỏi nhiều nhà bà con trong thôn xóm và tìm học những giải pháp hay về cách tận dụng nguồn sáng thiên nhiên như thay đổi vị trí làm việc, sử dụng màu sáng cho tường hoặc dùng những tấm nhựa trong để tận dụng ánh sáng tự nhiên v.v.. Thúc đẩy sự trao đổi kinh nghiệm với bà con xóm giềng. Có rất nhiều hành động cải tiến không tốn kém là bao nhưng lại tăng hiệu quả công việc lên gấp nhiều lần.

MỘT VÀI GỢI Ý

 Sắp xếp công việc để có thể tranh thủ tối đa ánh sáng ban ngày.

 Lưu ý rằng mở nhiều cửa sổ và các ô sáng sẽ có tác dụng làm tăng thêm sức nóng vào mùa hè hoặc thu hút thêm khí lạnh vào mùa đông. Có thể bố trí thêm màn ở các cửa sổ vừa để trang trí vừa che nắng hoặc gió khi cần thiết.

ĐIỀU CẦN GHI NHỚ

Ánh sáng thiên nhiên là nguồn ánh sáng tốt và rẻ tiền nhất.

*Mời ánh sáng vào nhà
Sẽ cho ta sức khỏe
Lại tiết kiệm điện năng
Một công hai điều lợi.*

Hình 90 – Chọn những vật dụng màu sáng để trang trí tường và trần nhà, bố trí chỗ làm việc gần cửa sổ.

Hình 91 – Sử dụng những tấm nhựa trong trên mái nhà để tăng cường ánh sáng tự nhiên.

Hình 92, 93 - Bàn làm việc kê gần cửa ra vào, phía trên là cửa sổ đủ chiếu sáng nơi làm việc.

ĐIỂM KIỂM ĐỊNH SỐ 23

Hạn chế làm việc quá lâu trong môi trường nóng hoặc lạnh.

LỢI ÍCH CHO BÀ CON NÔNG DÂN.

Bà con chúng ta thường bắt đầu công việc khá sớm để hạn chế tiếp xúc với nắng nóng. Lao động dưới ánh nắng mặt trời làm giảm hiệu quả và năng suất lao động. Do phải tiêu hao khá nhiều năng lượng vì nắng nóng nên bà con rất dễ mệt mỏi, mất nước và dễ đói bụng. Ánh nắng mặt trời tuy rất cần thiết cho con người nhưng nếu tiếp xúc liên tục và kéo dài mà không có biện pháp bảo hộ thích hợp rất dễ dẫn đến những bệnh về da.

Tương tự như vậy, khi bà con làm việc quá lâu ngoài trời lạnh đặc biệt là các nông dân ở miền Bắc, năng lượng cũng bị tiêu hao, chất lượng công việc và năng suất lao động cũng sút giảm nhanh chóng. Bà con rất cần những phương tiện bảo hộ thích hợp để chống lạnh khi lao động ngoài ruộng.

LÀM THẾ NÀO ĐỂ CẢI TIẾN

1- Bảo vệ da bằng cách chọn loại áo vải dày, dài tay màu sáng khi lao động ngoài trời nắng. Sử dụng áo len bó sát người và kín cổ khi trời rét.

2- Sử dụng nón lá rộng vành, khăn vải bịt đầu để hạn chế bớt bức xạ nhiệt.

3- Nên thay đổi thời gian lao động thích hợp để tránh làm việc quá lâu trong môi trường nóng hoặc lạnh. Mùa nắng, tranh thủ ra ruộng sớm, hạn chế lao động vào buổi trưa nắng. Mùa rét,

ra ruộng muộn hơn hoặc chọn những công việc khác bên trong nhà.

BIỆN PHÁP THỨC ĐẨY SỰ HỢP TÁC

Bà con nông dân có rất nhiều sáng kiến hay để tự bảo vệ mình chống nóng và lạnh. Điều quan trọng là làm sao sắp xếp thời gian làm việc để hạn chế tiếp xúc nhiều với nóng và lạnh. Trao đổi kinh nghiệm cho nhau về cách thức sắp xếp phù hợp thời gian lao động. Cùng chia sẻ những cách làm áo quần bảo hộ sử dụng nguyên vật liệu có sẵn. Nâng cao ý thức tự bảo vệ cơ thể để tránh nóng hoặc lạnh.

MỘT VÀI GỢI Ý

 Thường xuyên có những đợt nghỉ ngắn khi phải lao động ngoài nắng.

 Những công việc nặng nhọc như khâu vật nặng nên thực hiện vào buổi sáng sớm hoặc xế chiều khi sức nóng mặt trời không quá mạnh.

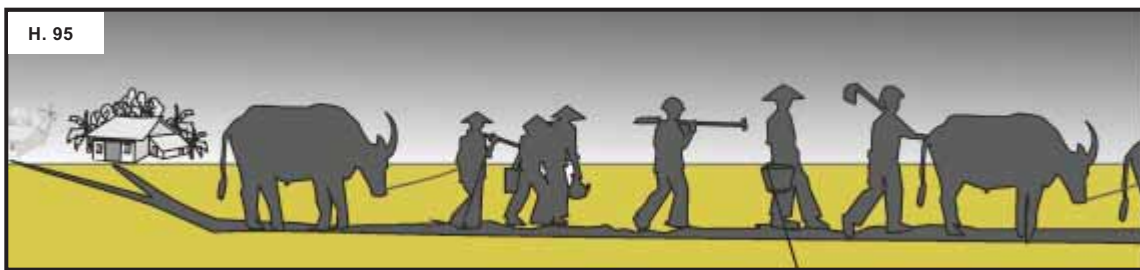
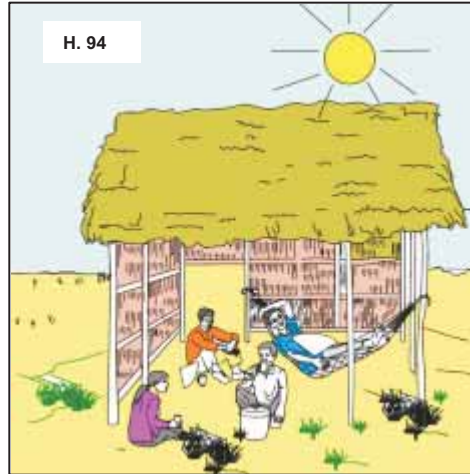
 Chọn loại nón dày, thô, rộng vành hoặc nón lá để cách nhiệt khi lao động.

ĐIỀU CẦN GHI NHỚ

Điều chỉnh thời gian lao động và sử dụng áo quần bảo hộ để hạn chế làm việc quá lâu trong môi trường nóng hoặc lạnh.

*Không nên tiếp xúc quá lâu
Với nóng hoặc lạnh sẽ mau mệt người.
Nón dày, áo ấm ai ơi,
Giữ tốt sức khỏe mấy lời nhớ cho.*

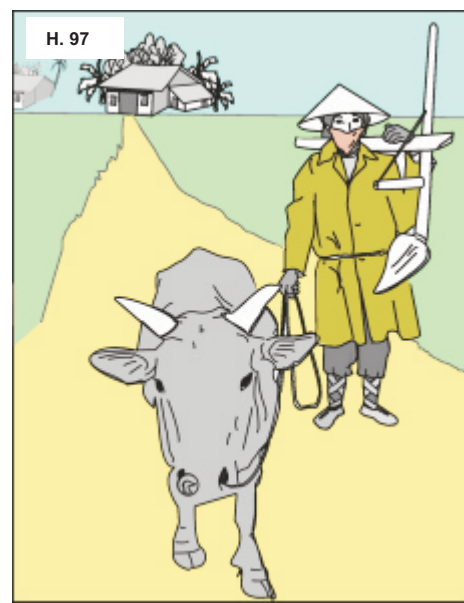
Hình 94 - Chòi nghỉ nắng ngoài bờ ruộng.

Hình 95 - Tranh thửa ra ruộng sớm để tránh nắng.

Hình 96 - Chọn loại áo vải dày, dài tay, nón rộng vành để hạn chế bức xạ nhiệt khi lao động ngoài đồng.

Hình 97 - Chuẩn bị áo choàng, nón, găng, giày, ủng v.v.. để chống rét trước khi ra ruộng.

ĐIỂM KIỂM ĐỊNH SỐ 24

Chọn đúng loại thuốc bảo vệ thực vật và sử dụng đúng liều.

LỢI ÍCH CHO BÀ CON NÔNG DÂN.

Chọn đúng loại thuốc bảo vệ thực vật (BVTV) và hạn chế sử dụng là cách làm khôn ngoan nhất để giảm nguy cơ ngộ độc. Song song với nhiễm độc cấp tính, một số bệnh thường gặp như viêm đa dây thần kinh, viêm gan mãn tính, ung thư các loại v.v... phần nào có liên quan với nhiễm độc mãn tính thuốc BVTV.

Thuốc BVTV không những gây hại cho người sử dụng mà lượng thuốc còn lưu lại trên hoa màu sẽ tiếp tục gây nhiễm độc cho người tiêu dùng. Sử dụng thuốc BVTV một cách hợp lý, bà con đã góp phần vào việc giữ gìn sức khỏe và đảm bảo an toàn cho người tiêu dùng nông sản.

LÀM THẾ NÀO ĐỂ CẢI TIẾN

1- Trước khi chọn mua bất cứ loại thuốc BVTV nào, bà con phải biết rõ loại côn trùng nào cần tiêu diệt. Xem thử thuốc BVTV có phải là biện pháp tốt nhất chưa? Bà con nên biết rằng có nhiều cách để khống chế côn trùng gây hại.

2- Nếu thuốc BVTV là phương thức phải lựa chọn, bà con nên tham khảo ý kiến của cán bộ khuyến nông hoặc cán bộ y tế về việc chọn và sử dụng an toàn thuốc BVTV. Khi phun thuốc, mang khẩu trang, bao tay, ủng, kính và áo quần bảo hộ.

3- Xây dựng kế hoạch để giảm thiểu sử dụng thuốc BVTV bằng cách ứng dụng chương trình IPM vào đồng ruộng của mình.

4- Không nên pha lẫn lộn các loại thuốc khác nhau với hy vọng tăng thêm hiệu quả sử dụng. Sự pha trộn thuốc sẽ làm tăng nguy cơ đối với sức khỏe.

BIỆN PHÁP THỨC ĐẨY SỰ HỢP TÁC

Hiện nay có rất nhiều bà con nông dân hiểu cách thức sử dụng thuốc BVTV một cách khôn ngoan và an toàn. Cùng thu thập và chia sẻ cho nhau những thông tin về sử dụng an toàn thuốc BVTV. Tranh thủ thời gian giải lao để trao đổi những thông tin liên quan đến việc hạn chế sử dụng thuốc BVTV và tìm hiểu tác dụng của các loại hoá chất nông nghiệp. Tham gia vào câu lạc bộ khuyến nông để có thêm thông tin mới trong việc phòng chống sâu rầy và sử dụng an toàn thuốc BVTV.

MỘT VÀI GỢI Ý

 Đề nghị cửa hàng hoặc nơi sản xuất thuốc cung cấp “Phiếu dữ liệu về an toàn hoá chất”. Đây là trách nhiệm chính yếu của họ nhằm cung ứng những thông tin về an toàn sức khỏe cho khách hàng.

 Tìm hiểu thêm chương trình khuyến nông phát trên đài truyền thanh, truyền hình hoặc báo chí địa phương

ĐIỀU CẦN GHI NHỚ

Sử dụng thuốc BVTV một cách an toàn và khôn ngoan sẽ góp phần làm giảm bớt nguy cơ cho bản thân và người tiêu dùng nông sản.

*Khi cần sử dụng thuốc sâu,
Phải biết chọn lựa cách nào tối ưu.
Liều lượng đủ để phòng ngừa
Độc tính giảm để sớm trưa khỏe người.*

Hình 97- Tham khảo với cán bộ nông nghiệp địa phương trong việc chọn mua và sử dụng thuốc bảo vệ thực vật.

Hình 98 - Cùng với cán bộ nông nghiệp địa phương xác định rõ loại bệnh của cây trồng trước khi chọn mua thuốc bảo vệ thực vật.

Hình 99- Ứng dụng tốt chương trình IPM trên ruộng lúa của mình.

ĐIỂM KIỂM ĐỊNH SỐ 25

Cất giữ thuốc bảo vệ thực vật, hóa chất nông nghiệp và các dụng cụ phun thuốc ở nơi riêng biệt và an toàn.

LỢI ÍCH CHO BÀ CON NÔNG DÂN.

Thuốc BVTV và hoá chất nông nghiệp rất độc cho người và súc vật. Các dụng cụ phun thuốc sau khi sử dụng cũng là nguồn ô nhiễm. Để những vật dụng này trong nhà sẽ làm ô nhiễm môi trường sống của gia đình. Đây là việc làm rất nguy hiểm vì mọi thành viên trong gia đình đều lần lượt bị nhiễm độc thuốc mãn tính do hàng ngày phải tiếp xúc với bầu không khí nguy hại này.

Sắp xếp một nơi riêng biệt, có khóa an toàn và xa tầm tay trẻ em giúp bà con cách ly với nguồn hoá chất độc hại đồng thời hạn chế tình trạng sử dụng nhầm do bất cẩn. Việc làm này cũng triệt tiêu những hành động cố ý dùng thuốc tự sát do buồn phiền trong gia đình.

LÀM THẾ NÀO ĐỂ CẢI TIẾN

1- Chọn những thùng chứa bằng nhôm hoặc gỗ thật kín có khóa để cất giữ toàn bộ các chai, lọ thuốc BVTV đang sử dụng.

2- Cất các bình phun và chai lọ đựng thuốc BVTV ở một chòi nhỏ ngoài ruộng. Chòi này không được sử dụng để ở và luôn phải được khóa kỹ trước khi ra về. Làm thêm những kệ nhiều ngăn và xếp lên đó các loại thuốc BVTV và hoá chất nông nghiệp, tách biệt thuốc diệt cỏ và diệt sâu rầy ra thành từng ngăn chứa riêng.

BIỆN PHÁP THỨC ĐẨY SỰ HỢP TÁC

Cùng xây dựng một chòi ngoài ruộng để cất giữ thuốc BVTV và hoá chất nông nghiệp chung với nhau. Trong chòi phân ra từng ngăn riêng cho mỗi gia đình. Đây là cách làm ít tốn kém, phát huy được tình làng nghĩa xóm đồng thời hạn chế nguy cơ nhiễm độc thuốc cho cộng đồng.

MỘT VÀI GỢI Ý

 Nên tận dụng nơi xa nhà để cất giữ thuốc BVTV, tránh xa nguồn nước và thực phẩm.

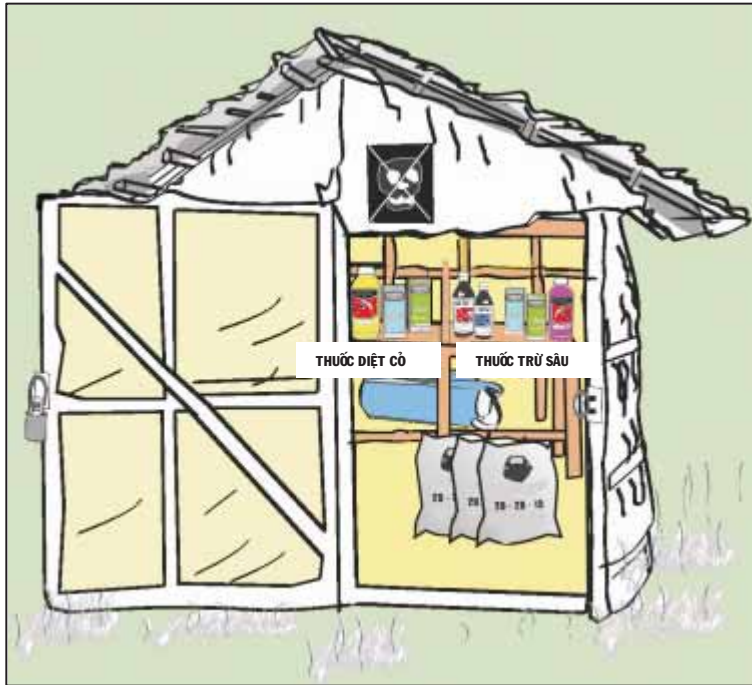
 Chìa khóa tủ thuốc BVTV phải được cất giữ cẩn thận và xa tầm tay trẻ em.

 Chọn chỗ xa nguồn nước sinh hoạt để rửa bình phun thuốc BVTV, tốt hơn hết là rửa ngay tại phần ruộng mình vừa phun xong.

ĐIỀU CẦN GHI NHỚ

Thuốc BVTV rất độc và nguy hiểm. Hãy cất giữ thuốc ở một nơi riêng biệt, an toàn và xa nơi ở.

*Thuốc sâu rất nguy hiểm
Mèn cất chỗ xa nhà,
Thùng chứa cần khóa kỹ
Ô nhiễm phải phòng xa*

Hình 100 - Chòi gỗ ngoài ruộng có cửa khóa chắc chắn. Bên trong cất chứa các dụng cụ lao động, bình phun thuốc, những chai đựng thuốc bảo vệ thực vật xếp trên kệ có dán nhãn rõ ràng phân biệt giữa thuốc diệt sâu và thuốc diệt cỏ.

Hình 101, 102 - Thùng đựng thuốc bảo vệ thực vật có khóa cẩn thận.

ĐIỂM KIỂM ĐỊNH SỐ 26

Đảm bảo các chai thuốc bảo vệ thực vật và hóa chất nông nghiệp đều có nhãn.

LỢI ÍCH CHO BÀ CON NÔNG DÂN.

Nhãn thuốc to, rõ ràng, dễ hiểu, dễ phân biệt giúp bà con nhanh chóng xác định loại thuốc cho dù mới tiếp xúc với hoá chất nông nghiệp.

Đa số các loại chai thuốc bảo vệ thực vật và hóa chất nông nghiệp đều có nhãn thuốc bằng chữ nước ngoài rất khó xác định, đặc biệt đối với người ít tiếp xúc với các loại hóa chất này. Sử dụng nhầm lẫn các loại thuốc nông nghiệp rất tai hại không chỉ cho những người sử dụng mà đôi khi còn gây hại cho cả vụ mùa, điển hình là sự lẫn lộn giữa thuốc diệt sâu bọ và thuốc diệt cỏ.

LÀM THẾ NÀO ĐỂ CẢI TIẾN

1- Kiểm tra tất cả các chai hoá chất nông nghiệp bà con đang sử dụng dở hoặc chưa sử dụng. Cảnh thận ghi lại nhãn thuốc bằng tiếng Việt thật dễ hiểu ví dụ “THUỐC DIỆT SÂU RẦY” hoặc “THUỐC DIỆT CỎ”.

2- Không tự ý gỡ bỏ nhãn thuốc. Nếu chai thuốc mất nhãn, nên tự tay viết lại nhãn thuốc hoặc cảnh thận đề chữ “ RẤT ĐỘC” dán ngoài vỏ chai. Tham khảo thêm cán bộ khuyến nông để có thêm thông tin thích hợp.

4- Trường hợp phải chia thuốc ra những chai lọ nhỏ để tiện sử dụng, không quên gắn thêm nhãn vào.

BIỆN PHÁP THỨC ĐẨY SỰ HỢP TÁC

Cho dù đã quá quen thuộc đối với một vài loại thuốc nông nghiệp, việc dán nhãn, ghi rõ tên thuốc và cách sử dụng rất cần thiết cho bà con và những người thân trong gia đình. Động viên mọi người cùng làm như mình, hành động này không tốn kém gì nhưng thật có lợi cho mọi người.

MỘT VÀI GỢI Ý

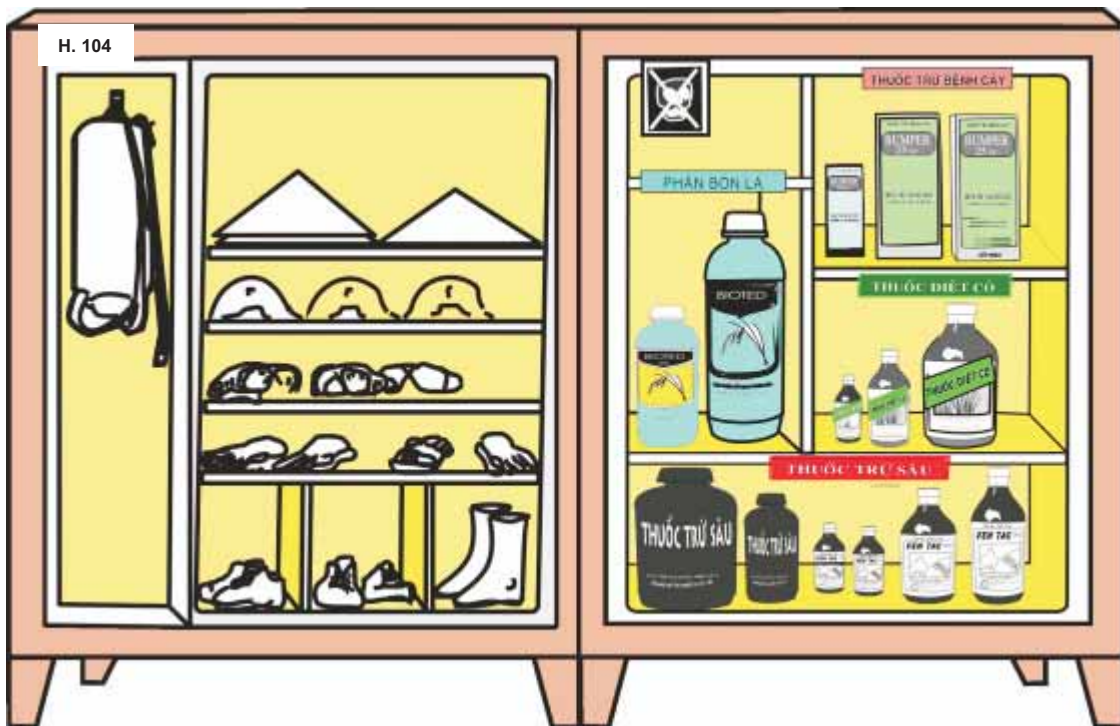
 Dùng bút có nét đậm khi ghi nhãn, sử dụng từ thật ngắn, dễ hiểu. Có thể ghi chú thêm chữ “THUỐC ĐỘC, NGUY HIỂM” hoặc vẽ hình đầu sọ xương chéo vào mỗi chai thuốc.

ĐIỀU CẦN GHI NHỚ

Gắn nhãn vào các chai thuốc nông nghiệp để tránh nhầm lẫn.

*Ngâm lẫn tai hại vô cùng
Trừ sâu, diệt cỏ chẳng chung điều gì
Mỗi loại chai, mỗi nhãn ghi
Rõ ràng dễ hiểu bạn thì chớ quên.*

Hình 103 - Cần thận
dán lại các nhãn thuốc
bảo vệ thực vật bằng
tiếng Việt thật dễ hiểu.

Hình 104 - Kệ đựng thuốc bảo vệ thực vật, mỗi chai đều được dán nhãn, xếp gọn và sắp xếp ngăn nắp trong kho chứa vật dụng nông nghiệp. Ngăn kế bên là bình phun thuốc và găng tay, khẩu trang bảo hộ lao động.

ĐIỂM KIỂM ĐỊNH SỐ 27

Tìm những biện pháp thật an toàn để xử lý những chai lọ, vỏ hộp thuốc bảo vệ thực vật và hóa chất đã qua sử dụng.

LỢI ÍCH CHO BÀ CON NÔNG DÂN.

Tìm những biện pháp an toàn để xử lý những vỏ chai thuốc BVTV đã qua sử dụng là việc làm cần thiết. Vỏ và chai thuốc vứt bừa bãi trên đồng ruộng có thể gây ô nhiễm nguồn nước. Điều này rất nguy hiểm cho người, súc vật và thủy sản. Ngoài ra vỏ chai vỡ có thể cửa đứt chân khi lao động ngoài ruộng.

Các vỏ chai chứa hóa chất nông nghiệp phải xử lý thật triệt để. Không được tái sử dụng trở lại với bất cứ lý do gì. Điều này rất nguy hiểm. Hoá chất còn sót lại ở các vỏ chai sẽ là tác nhân gây độc cho người và động vật.

Các vỏ chai thuốc phải được xử lý thật an toàn tại một nơi riêng biệt. Thu gom những vỏ chai thuốc nông nghiệp để bán là việc không nên làm. Người thu mua vỏ chai có thể xếp lẫn lộn giữa vỏ chứa thực phẩm và vỏ thuốc BVTV; đặc biệt nguy hiểm hơn khi những vỏ chai này bị mất nhãn. Như vậy thay vì phải trở lại các xí nghiệp thuốc sát trùng, các vỏ chai này lại được chuyển đến các xí nghiệp sản xuất thực phẩm hoặc nước giải khát rất nguy hiểm cho người tiêu dùng.

LÀM THẾ NÀO ĐỂ CẢI TIẾN

1- Không tái sử dụng vỏ chai thuốc BVTV với bất cứ lý do nào.

2- Chọn một vị trí an toàn để chôn tất cả các vỏ

chai, hộp đựng thuốc BVTV.

3- Thu gom tất cả các vỏ chai thuốc rơi vãi khắp mặt ruộng, cho vào thùng kín và chôn ở một nơi an toàn.

BIỆN PHÁP THỨC ĐẨY SỰ HỢP TÁC

Vỏ hộp thuốc BVTV và hóa chất nông nghiệp rất độc hại, khuyến khích bà con tích cực thu gom và tập trung lại một nơi để cùng thiêu hủy. Chọn một nơi riêng biệt trong thôn xóm để cùng thiêu hủy là việc làm thật cần thiết. Hãy trao đổi thêm với cán bộ khuyến nông hoặc nhân viên y tế địa phương để có những lời khuyên hợp lý khi cần thiêu hủy vỏ chai thuốc BVTV.

MỘT VÀI GỢI Ý

 Sử dụng áo quần bảo hộ và găng tay khi thu gom các vỏ chai hóa chất nông nghiệp.

 Nơi thiêu hủy vỏ chai phải được chọn lựa kỹ tránh gây ô nhiễm nguồn nước và môi trường sống. Hố chôn phải đào sâu 1 mét và xa khu dân cư. Rào chắn nơi thiêu hủy vỏ thuốc và gắn bảng cấm vào.

ĐIỀU CẦN GHI NHỚ

Bảo vệ tốt môi trường sống của bà con bằng cách tìm biện pháp an toàn để thiêu hủy các vỏ thuốc nông nghiệp.

*Tích cực bảo vệ môi trường.
Thu gom chai, vỏ trên ruộng, ngoài đồng.
Đào hố chôn, thế là xong.
Tránh tái sử dụng mới mong vẹn toàn.*

Hình 105 – Chọn một nơi an toàn, xa nhà ở, xa nguồn nước để cùng đào hố chôn tất cả những vỏ chai thuốc và hóa chất nông nghiệp.

Hình 106 – Xây dựng một nơi chứa chất thải hoá chất nông nghiệp chung trong cộng đồng.

ĐIỂM KIỂM ĐỊNH SỐ 28

Thu thập những thông tin về an toàn trong sử dụng hóa chất nông nghiệp đồng thời phổ biến lại cho cộng đồng.

LỢI ÍCH CHO BÀ CON NÔNG DÂN.

Hiện nay trên thị trường xuất hiện khá nhiều loại hóa chất nông nghiệp với những công dụng, liều dùng và độc tính khác nhau. Sử dụng đúng liều lượng thuốc, đúng loại thuốc giúp bà con bảo vệ tốt cây trồng đồng thời tránh được nguy cơ nhiễm độc thuốc.

Các phòng nông nghiệp địa phương, các đơn vị khuyến nông xã là những địa chỉ đáng tin cậy cung cấp cho bà con những thông tin khá quan trọng trong việc chọn lựa, sử dụng an toàn và có hiệu quả các loại hóa chất nông nghiệp.

LÀM THẾ NÀO ĐỂ CẢI TIẾN

1- Gia nhập câu lạc bộ khuyến nông địa phương để cập nhật thêm kiến thức, biết cách chọn lựa đúng loại thuốc bảo vệ thực vật cần dùng cũng như các thông tin mới về các loại sâu rầy gây bệnh, cách phát hiện và phương pháp phòng chống v.v...

2- Trước khi chọn mua thuốc hoặc hóa chất nông nghiệp, nên tham khảo thêm ý kiến của cán bộ khuyến nông hoặc cán bộ nông nghiệp địa phương để có những quyết định khôn ngoan hơn.

3- Sưu tầm, thu thập các tờ rơi, giấy hướng dẫn, bài báo... có liên quan đến các loại hóa chất nông nghiệp và tìm cách phổ biến lại cho bạn bè và bà con trong thôn xóm.

BIỆN PHÁP THỨC ĐẨY SỰ HỢP TÁC

Động viên bà con lối xóm cùng nhau trao đổi kinh nghiệm và cung cấp thông tin về sử dụng an toàn thuốc bảo vệ thực vật. Bà con cũng có thể mời cán bộ khuyến nông và nhân viên y tế tổ chức những buổi hội thảo về sử dụng an toàn các loại hoá chất bảo vệ thực vật.

MỘT VÀI GỢI Ý

 Giữ lại các nhãn thuốc hoặc ghi lại nội dung, tên của từng loại hóa chất để khi cần có thể tham khảo thêm ý kiến của cán bộ chuyên môn.

ĐIỀU CẦN GHI NHỚ

Có kiến thức đúng về sử dụng an toàn thuốc bảo vệ thực vật sẽ giúp bảo vệ sức khỏe cho bản thân và gia đình.

*Cập nhật hóa thông tin
Là phòng ngừa hữu hiệu
Rủ nhau cùng tìm hiểu
Là nước mạnh, dân giàu*

Hình 107 – Tham khảo ý kiến cán bộ khuyến nông trước khi chọn mua thuốc bảo vệ thực vật.

Hình 108 – Tranh thủ những buổi giải lao để cùng trao đổi với bà con lối xóm những kinh nghiệm về sử dụng an toàn hóa chất nông nghiệp.

ĐIỂM KIỂM ĐỊNH SỐ 29

Chú ý đến những nguy hại của súc vật, côn trùng hoặc sâu bọ gây ra.

LỢI ÍCH CHO BÀ CON NÔNG DÂN.

Trang bị các phương tiện bảo hộ thích hợp khi lao động ngoài đồng ruộng và vườn cây ăn trái bà con sẽ không còn bị quấy nhiễu bởi côn trùng và các loài vật gây hại như rắn, rết, đĩa, vắt, ong và một số sâu bọ khác.

Bà con nông dân cần lưu ý rằng các loài gia súc nuôi trong nhà có thể gây những nguy hại không tốt với sức khỏe và sự an toàn trong khi lao động. Những nguy hại thường gặp có thể kể đến như những chấn thương hoặc bệnh tật gây ra do trâu, bò, heo, ngựa ... hoặc gần đây là bệnh cúm gà H5N1 gây chết người do tiếp xúc với gia cầm bị bệnh. Có nhiều người xem thường với những mối nguy cơ này và không chú ý đến việc sử dụng các phương tiện bảo hộ lao động. Việc làm này rất dễ gây nguy hại đến sức khỏe.

LÀM THẾ NÀO ĐỂ CẢI TIẾN

1- Dùng băng vải dày quấn chặt quanh cẳng chân và các ống quần trước khi bước chân vào vùng đất sinh lầy để ngăn đĩa hoặc các loại côn trùng khác len lỏi vào cơ thể.

2- Sử dụng găng tay và mặc áo dài tay khi lao động ngoài ruộng hoặc nương rẫy để phòng ngừa các loại sâu bọ gây dị ứng và viêm nhiễm da.

3- Đội nón và phủ kín đầu mặt cổ bằng tấm lưới vải khi nghỉ ngơi nơi làm việc có các loại côn trùng có cánh gây hại như cào cào, châu chấu, ong v.v...

4- Nuôi nhốt các loại gia cầm, trâu bò..., tuyệt đối không được thả rông. Hạn chế tiếp xúc với gia súc khi chưa được phòng hộ tốt.

5. Thiết kế những lồng chắn thích hợp khi cần phải thăm khám hoặc tiếp xúc trực tiếp với gia súc.

BIỆN PHÁP THỨC ĐẨY SỰ HỢP TÁC

Hãy quan sát xem bà con lối xóm của mình sử dụng giày, ủng, găng tay, nón hay phương tiện phòng hộ cá nhân nào khi lao động ngoài rẫy và đồng ruộng? Tạo điều kiện để mọi người có thể trao đổi kinh nghiệm lẫn nhau về cách bảo vệ cơ thể chống các loài vật, côn trùng hoặc sâu bọ. Cùng giải thích về lợi ích của những phương tiện phòng hộ này.

MỘT VÀI GỢI Ý

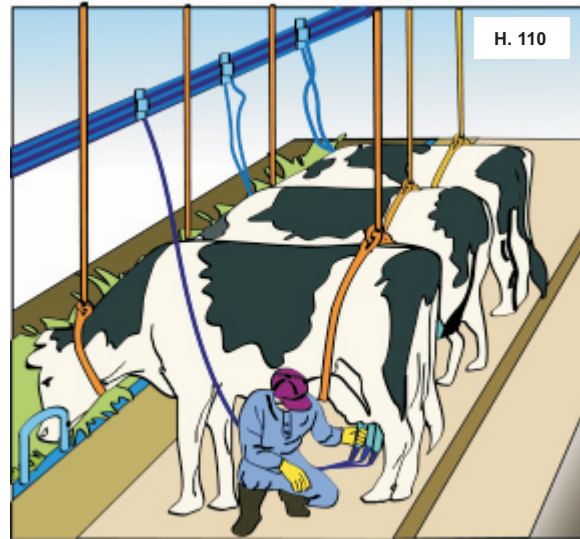
 Có rất nhiều kinh nghiệm dân gian để phòng tránh sự quấy nhiễu của côn trùng và loại vật như sử dụng “vôi tôi” để loại bỏ đĩa ra khỏi cơ thể và giảm bớt đau nhức do ong hoặc côn trùng đốt. Dùng khói để xua ong.

 Định kỳ tẩy uế chuồng trại và máng đựng thực phẩm gia súc bằng dung dịch Formaldehyde.

ĐIỀU CẦN GHI NHỚ

Sử dụng giày, ủng, găng tay, nón và các loại phòng hộ cá nhân khác để bảo vệ cơ thể khi lao động.

*Sử dụng phòng hộ tốt
Sẽ tránh được côn trùng
An toàn trong lao động
Hiệu quả càng tốt hơn.*

Hình 109, 110 – Sử dụng những chuồng đặc biệt để cố định súc vật khi cần phải tiếp xúc với chúng như vắt sữa hoặc khám xét định kỳ.

Hình 111 – Gia cầm được nuôi nhốt trong chuồng trại và thường xuyên được tẩy trùng. Khi tiếp xúc với gia cầm, cần sử dụng các phương tiện phòng hộ cá nhân.

Hình 112 –Trang bị bảo hộ lao động thích hợp khi lấy mật ong.

